VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

SPRENDIMAS

2026 m. spalio 23 d. Nr. 3R-1870 (2.13-1.E)
Vilnius

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) 2025-06-23 gavo [DUOMENYS NESKELBTINI] (toliau – Pareiškėjas) skundą (Inspekcijos reg. Nr. 1R-4124 (2.13 Mr)) bei 2025-07-02, 2025-07-14 gavo skundo papildymus (Inspekcijos reg. Nr. atitinkamai 1R-4289 (2.13 Mr) ir 1R-4600 (2.13 Mr)) dėl [DUOMENYS NESKELBTINI] (toliau – Skundžiamas asmuo) veiksmų.

Skunde nurodyta, kad Skundžiamas asmuo pažeidžia Pareiškėjo teises, nes dviem vaizdo stebėjimo kameromis, įrengtomis ant savo gyvenamojo namo, vykdo Pareiškėjo privačios valdos, įvažiavimo į ją ir valstybinės žemės vaizdo stebėjimą. Pareiškėjas prašo įpareigoti Skundžiamą asmenį pašalinti vaizdo kameras arba jas nukreipti, kad į jų stebėjimo lauką nepatektų Pareiškėjo valdos, įvažiavimas į jas bei visuomeninės paskirties kelias.

Inspekcija, pagal savo kompetenciją išnagrinėjusi Pareiškėjo skundą jo apimtyje,

n u s t a t ė:

Inspekcija 2025-09-09 gavo Skundžiamo asmens paaiškinimą (Inspekcijos reg. Nr. 1R-6059 (2.13 Mr)) (toliau – Skundžiamo asmens paaiškinimas), kuriame nurodyta, kad Skundžiamas asmuo savo kiemą stebi dviem vaizdo stebėjimo kameromis (viena stebimas vidinis kiemas ir tvora, besiribojanti su Pareiškėjo teritorija, o kita – įvažiavimas į Skundžiamo asmens sklypą). Skundžiamas asmuo pažymi, jog vykdo savo teritorijos vaizdo stebėjimą, nes šalia gyvenantis kaimynas (Pareiškėjas) elgiasi konfliktiškai – skundžia įvairioms valstybės institucijoms jo veiksmus ir stebi Skundžiamo asmens teritoriją dronu. Taip pat Pareiškėjas kelia pavojingas situacijas, pavyzdžiui, šalia Skundžiamo asmens ir Pareiškėjo bendros tvoros buvo paspendęs medžioklei skirtus spąstus, nors Skundžiamas asmuo turi naminių augintinių, todėl Skundžiamo asmens šeimos nariai jaučiasi nesaugiai, vaizdo stebėjimo kameros buvo įrengtos dėl saugumo.

Asmens duomenų (taip pat ir vaizdo duomenų) tvarkymą reglamentuoja BDAR[1] ir ADTAĮ[2]. Pagal šiuos teisės aktus vaizdo stebėjimui taikomos bendrosios asmens duomenų tvarkymo nuostatos – vaizdo duomenų tvarkymas laikomas teisėtu tuomet, kai laikomasi BDAR 5 straipsnyje nustatytų su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų ir kai toks tvarkymas yra pagrįstas bent viena BDAR 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlyga. Tačiau prieš vertinant vykdomo vaizdo stebėjimo teisėtumą, t. y. tokių veiksmų atitiktį BDAR nuostatoms, pirmiausia reikalinga atsižvelgti į materialinę BDAR taikymo sritį ir įvertinti, ar šiuo konkrečiu atveju BDAR yra / gali būti taikomas.

[1] 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR).
[2] Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas (toliau – ADTAĮ).

BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkte įtvirtinta, kad šis reglamentas netaikomas asmens duomenų tvarkymui, kai duomenis tvarko fizinis asmuo, užsiimdamas išimtinai asmenine ar namų ūkio veikla.

Pagal BDAR preambulės 18 punktą šis reglamentas netaikomas tais atvejais, kai asmens duomenis fizinis asmuo tvarko vykdydamas grynai asmeninę ar namų ūkio priežiūros veiklą ir nesusiedamas to su profesine ar komercine veikla.

Europos duomenų apsaugos valdybos 2020-01-29 priimtose Gairėse 3/2019 dėl asmens duomenų tvarkymo naudojant vaizdo prietaisus (toliau – Gairės 3/2019) nurodyta, kad namų ūkio išimtis vaizdo kamerų fiksuojamų asmens duomenų tvarkymo kontekste turi būti aiškinama siauriai. Pagal ESTT formuojamą praktiką[3], šią išimtį reikia aiškinti kaip numatančią tik tokią veiklą, kuria privatūs asmenys užsiima neperžengdami privataus ar šeimos gyvenimo ribų. ESTT nagrinėdamas klausimą dėl namų ūkio išimties taikymo esant situacijai, kai vaizdo stebėjimo sistema, kurią fizinis asmuo įrengė ant savo šeimos namo, siekdamas apsaugoti namo savininkų šeimos turtą, sveikatą ir gyvybę, daromi įrašai nuolatinio įrašymo įrenginyje, apima ir viešosios erdvės stebėjimą, konstatavo, jog vaizdo stebėjimas apimantis, net jei tik iš dalies, viešąją erdvę ir todėl yra nukreiptas į tokiu būdu duomenis tvarkančio asmens privačios sferos išorę, jis negali būti laikomas išimtinai „asmenine ar namų ūkio veikla“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką (šiuo atveju pagal BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punktą)[4].

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad BDAR fizinio asmens vykdomo vaizdo stebėjimo atveju taikomas tada, kai į fizinio asmens vaizdo kamerų stebėjimo lauką patenka bent dalis viešosios erdvės ar kaimynystėje esančio turto, t. y. vykdomas vaizdo stebėjimas peržengia asmens, vykdančio vaizdo stebėjimą, privačios teritorijos ribas. Taigi, šiuo konkrečiu atveju reikalinga nustatyti skundžiamo asmens vykdomo vaizdo stebėjimo apimtį.

Skundžiamas asmuo pateikė Inspekcijai vaizdo stebėjimo kameromis darytų vaizdo įrašų nuotraukas, iš kurių matyti, kad į vienos vaizdo kameros stebėjimo lauką patenka Skundžiamo asmens privati teritorija ir už jos esančio kelio dalis (vieša teritorija), o kitos – Skundžiamo asmens kiemas, tvora ir nedidelė dalis už tvoros esančios Pareiškėjo teritorijos (tujos, namo ir pievos kampas). Pažymėtina, kad skundo nagrinėjimo metu nebuvo nustatyta, kad į vykdomo vaizdo stebėjimo lauką patenka įvažiavimas į Pareiškėjo kiemą.

Atsižvelgiant į tai, kad į Skundžiamo asmens vaizdo kamerų stebėjimo lauką patenka ne tik jam priklausanti teritorija, nagrinėjamu atveju netaikytina BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta išimtis, Skundžiamas asmuo laikytinas duomenų valdytoju ir privalo pagrįsti vykdomo vaizdo stebėjimo teisėtumą.

Skundžiamas asmuo Inspekcijai nurodė, kad vykdyti vaizdo stebėjimą yra būtina, kadangi Pareiškėjas jam įvairiais būdais kenkia, persekioja filmuodamas dronu. Atsižvelgiant į Skundžiamo asmens paaiškinimus spręstina, kad vykdomas vaizdo stebėjimas yra grindžiamas BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu.

Pagal BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktą, duomenų tvarkymas yra teisėtas, jeigu (ir tokia apimtimi, kiek) tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų, išskyrus atvejus, kai tokie duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą, yra už juos viršesni. Šioje nuostatoje įtvirtintos trys sąlygos, kurios visos turi būti įvykdytos tam, kad duomenų tvarkymas būtų teisėtas: 1) tvarkyti duomenis reikia dėl teisėtų interesų, kurių siekia duomenų valdytojas arba trečioji šalis; 2) duomenis tvarkyti būtina siekiant įgyvendinti teisėtą duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesą (būtinumo sąlyga); 3) duomenų subjekto pagrindinės teisės ir laisvės nėra viršesnės nei duomenų valdytojo ar trečiosios šalies interesai (žr. ES Teisingumo Teismo 2017-12-04 sprendimą byloje

[3] Pvz., ESTT 2003 m. lapkričio 6 d. sprendimas byloje Bodil Lindqvist, C-101/01, 47 p.; 2008 m. gruodžio 16 d. sprendimas byloje Markkinapörssi ir Satamedia, C-73/07.

[4] ESTT 2014 m. gruodžio 11 d. sprendimas byloje F. Ryneš (C-212/13, ECLI:EU:C:2014:2428).

C13/16 Rigas satiksme, EU:C:2017:336, 28 pastr., 2019-12-11 sprendimą byloje C-708/18 Asociaţia de Proprietari bloc M5A-ScaraA, 40 pastr.). Taigi, duomenų tvarkymas turi būti būtinas teisėtam interesui pasiekti bei turi būti išlaikyta pusiausvyra tarp duomenų valdytojo teisėto intereso ir duomenų subjekto pagrindinių teisių ir laisvių.

Vadovaujantis Nuomone[5], interesą teisėtu galima laikyti tik tada, jei duomenų valdytojas gali jo siekti nepažeisdamas duomenų apsaugos ir kitų teisės aktų, jis yra pakankama aiškiai išreikštas ir yra tikras ir aktualus. Paaiškėjus aplinkybėms, kad vaizdo stebėjimas yra atliekamas siekiant užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms ir vaizdo stebėjimą vykdantis asmuo sugeba pagrįsti vykdomo vaizdo stebėjimo būtinumą ir siekį apsaugoti savo ar trečiojo asmens interesus, vaizdo stebėjimas gali būti pripažintas vykdomu turint teisėtą interesą.

Inspekcija, įvertinusi Skundžiamo asmens pateiktus argumentus, sprendžia, kad siekis apsaugoti save, šeimos narius ir turtą yra laikytinas teisėtu interesu, galinčiu sudaryti pagrindą asmens duomenų tvarkymui pagal BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktą. Visgi, teisėto intereso buvimas savaime nesuponuoja pagrindo remtis BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu. Kaip jau buvo minėta, toks duomenų tvarkymas taip pat privalo būti būtinas, t. y. reikia įvertinti, ar siekiami tikslai negali būti pasiekti nevykdant tokio duomenų tvarkymo. Šiuo aspektu pabrėžtina, kad Skundžiamas asmuo vykdomą vaizdo stebėjimą grindžia jam priklausančio turto apsaugos užtikrinimo tikslu. Pažymėtina, kad Skundžiamas asmuo iš esmės nenurodė jokių argumentų, kodėl minėtas tikslas negali būti pasiektas vaizdo stebėjimą apribojant jam nuosavybės teise priklausančio turto ribomis ir kaip viešo kelio bei Pareiškėjo teritorijos stebėjimas galėtų užtikrinti jo ir turto apsaugą. Skundžiamo asmens nurodyti Pareiškėjo veiksmai savo teritorijoje įrengiant medžioklei skirtus spąstus, į kuriuos, kaip teigia Skundžiamas asmuo, gali pakliūti Skundžiamo asmens laikomi naminiai gyvūnai, ar aplinkybė, kad virš Skundžiamo asmens teritorijos skraido dronas, nėra pagrindas teisėtam interesui konstatuoti vykdyti viešo kelio ir Pareiškėjo teritorijos vaizdo stebėjimą.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, Inspekcija vertina, kad Skundžiamo asmens siekiami duomenų tvarkymo (vaizdo stebėjimo) tikslai gali būti pasiekti kitomis, mažiau Pareiškėjo privatumą pažeidžiančiomis priemonėmis, t. y. stebint tik Skundžiamam asmeniui priklausančią teritoriją. Remiantis nurodytomis aplinkybėmis darytina išvada, kad Skundžiamo asmens vykdomas duomenų tvarkymas negali būti grindžiamas BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu ir viešo kelio bei Pareiškėjo teritorijos vaizdo stebėjimas vaizdo stebėjimas yra laikomas neteisėtu. Skundas pripažįstamas pagrįstu.

BDAR preambulės 129 punkte numatyta, jog kiekviena priežiūros institucijos taikoma priemonė turi būti tinkama, būtina ir proporcinga siekiant užtikrinti šio reglamento laikymąsi, atsižvelgiant į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes.

Sprendžiant dėl poveikio priemonių skyrimo Skundžiamam asmeniui Inspekcija atsižvelgia į tai, jog anksčiau nebuvo nustatyta, kad Skundžiamas neteisėtai tvarkytų asmens duomenis ir Skundžiamam asmeniui už BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkto ir 6 straipsnio 1 dalies pažeidimus, vadovaujantis BDAR 58 straipsnio 2 dalies d punktu, teikiamas nurodymas nukreipti vaizdo stebėjimo kameras arba imtis techninių priemonių, kurios užtikrintų, kad į vykdomo vaizdo stebėjimo lauką nepatektų viešas kelias ir Pareiškėjo teritorija. Kitų poveikio priemonių taikymas, Inspekcijos vertinimu, nagrinėjamu atveju nebūtų proporcingas.

Inspekcija pažymi, kad, atsižvelgiant į ADTAĮ ir kitais teisės aktais nustatytą Inspekcijos kompetenciją, Inspekcija turi teisę vertinti vaizdo stebėjimo (asmens duomenų tvarkymo) teisėtumą, ir nustačiusi, kad vykdomu vaizdo stebėjimu yra pažeidžiami asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų (BDAR, ADTAĮ) reikalavimai, Inspekcija turi įgaliojimus teikti nurodymus nutraukti neteisėtą vaizdo stebėjimą, tačiau Inspekcijos kompetencijai nėra priskiriamas

[5] 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės Nuomone Nr. 06/2014 dėl duomenų valdytojo teisėtų interesų sampratos pagal Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnį.

nurodymų teikimas dėl vaizdo stebėjimo kamerų išmontavimo ar uždraudimo jas įrengti. Pareiškėjas savo teises, susijusias su vaizdo stebėjimo kamerų pašalinimu, gali ginti bendrosios kompetencijos teisme.

Įvertinusi tai, kas aukščiau išdėstyta bei vadovaudamasi ADTAĮ 31 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 2 dalies 1 punktu, BDAR 58 straipsnio 2 dalies d punktu, Inspekcija

n u s p r e n d ž i a:

1. Skundą pripažinti pagrįstu.
2. Skundžiamam asmeniui už BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkto ir 6 straipsnio 1 dalies pažeidimus teikti nurodymą[6] nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki **2026-10-30** nukreipti vaizdo stebėjimo kameras arba imtis techninių priemonių, kurios užtikrintų, kad į vykdomo vaizdo stebėjimo lauką nepatektų viešas kelias bei Pareiškėjo teritorija ir apie šio nurodymo įvykdymą iki **2026-11-09** raštu informuoti Inspekciją, kartu pateikiant nurodymo įvykdymo įrodymus.
3. Apie priimtą sprendimą informuoti Pareiškėją bei Skundžiamą asmenį.

Šis sprendimas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui (adresas: Žygimantų g. 2, Vilnius).

Direktoriaus pavaduoja,
pavaduojanti direktorių Danguolė Morkūnienė

[6] Inspekcija paaiškina, kad jeigu bus nustatyta, kad nurodymas nebuvo įgyvendintas, tuomet tai bus laikoma Inspekcijos nurodymų nevykdymu ir atitinkamai už tai bus taikoma atsakomybė.